

# КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

## КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА



**“ЗАТВЕРДЖУЮ”**

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

*О.Б. Жильцов*

“04” “09” 20 17 року

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### РИСУНОК

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрямок підготовки 6.020207 «Дизайн»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

на базі ОКР «Молодший спеціаліст»

### ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2017– 2018 навчальний рік

|  |  |
|--|--|
| КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА | Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.              |
| Ідентифікаційний код ОКР                     | Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи <i>А.О. Таранник</i> |
| Начальник відділу моніторингу якості освіти  |  |
| Програма <i>16.11.17</i>                     |  |
| <i>Жильцов</i><br>(підпис)                   | (прізвище, ініціали)   |
| « » 20 17 р.                                 |  |

Робоча програма навчальної дисципліни «Рисунок» для студентів за напрямом підготовки 6.020207 «Дизайн» на базі ОКР «Молодший спеціаліст».

Розробники: викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка  
Морозова О. Ю.  
викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка  
Стрельцова С.В.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від « 06 » вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри  
образотворчого мистецтва \_\_\_\_\_



Ю. В. Романенкова

(підпис)

\_\_\_\_\_, 2017 рік  
 \_\_\_\_\_, 2018 рік

## ЗМІСТ

|   |           |
|---|-----------|
| Пояснювальна записка.....                                     | 4         |
| I. Опис предмета навчальної дисципліни.....                   | 7         |
| II. Тематичний план навчальної дисципліни.....                | 8         |
| III. Програма   |           |
| VII СЕМЕСТР   |           |
| <i>Змістовий модуль 1. Оголена постать у рисунку.....</i>     | <i>9</i>  |
| VIII СЕМЕСТР  |           |
| <i>Змістовий модуль 2. Зображення оголеної натури.....</i>    | <i>10</i> |
| IV. Навчально-методична карта студента.....                   | 11        |
| V. Плани практичних занять.....                               | 12        |
| VI. Завдання для самостійної роботи.....                      | 17        |
| Карта самостійної роботи бакалавра.....                       | 19        |
| VII. Система поточного та підсумкового контролю.....          | 20        |
| VIII. Методи навчання.....                                    | 23        |
| IX. Методичне та матеріально-технічне забезпечення курсу..... | 24        |
| X. Рекомендована література (основна, додаткова).....         | 25        |

## ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньої програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

**Мета курсу** – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності в зображенні голови людини.

**Завданням** вивчення навчальної дисципліни є набуття базових знань з дисципліни «Рисунок». Ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра образотворчого мистецтва формуються загальні та фахові компетентності.

**Загальні компетентності:** (Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня);

**Фахові компетентності:**

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні ( папір чи інша площина) для зображення задуманого.

**Результати навчання** (Знання, практичні навички та вміння)

**Знання:** різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

**Практичні навички і вміння:**

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

**Програмні результати навчання.**

Готовність до фахової діяльності в галузі образотворчого мистецтва.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

**Форма контролю:** поточні оцінки за виконання практичних завдань, залік, екзамен.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

## **Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:**

- Теоретичну підготовку з основ рисунка.
- Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.
- Навчально-творчу діяльність в період виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.
- Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення натури. Вони мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

### **Після завершення семестру студент повинен:**

- володіти знаннями та практичними навичками з рисунка постаті людини;
- володіти знаннями та навичками в роботі над портретом людини у повний зріст;
- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу;
- знати історію методів викладання рисунка, вміти аналізувати твори мистецтва;
- володіти методикою викладання рисунка, користуючись наочними засобами в структурі навчального процесу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань (аудиторних та самостійних), вивчення теоретичного матеріалу.

# СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## «Рисунок»

### I. Опис навчальної дисципліни

| Найменування показників               |           | Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень                                | Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання) |           |
|---------------------------------------|-----------|---|---|-----------|
| 7 семестр                             | 8 семестр | Шифр та назва галузі знань<br>0202 Мистецтво                                    | Нормативна  |           |
| Кількість кредитів, відповідних ECTS: |           |   | Рік підготовки: 4-й   |           |
| 2                                     | 3         |   | 7 семестр   | 8 семестр |
| Кількість модулів:                    |           |   | Аудиторні заняття:  |           |
| 1                                     | 1         | Шифр та назва напрямку підготовки<br>6.020207 «Дизайн»                          | 26 год.   | 26 год.   |
| Змістових модулів:                    |           |   | лекції:   |           |
| 1                                     | 1         |   | 2 год.  | 2 год.    |
| Загальна кількість годин:             |           |   | практичні:  |           |
| 72                                    | 108       | Освітній рівень перший (бакалаврський)<br><br>На базі ОКР «Молодший спеціаліст» | 24 год.   | 24 год.   |
|                                       |           |   | індивідуальні:  |           |
|                                       |           |   | 0 год.  | 0 год.    |
|                                       |           |   | модульний контроль:   |           |
|                                       |           |   | 4 год.  | 4 год.    |
|                                       |           |   | Самостійна робота:  |           |
|                                       |           |   | 42 год.   | 42 год.   |
|                                       |           |   | Семестровий контроль:                                       |           |
|                                       |           |   |   | 36 год.   |
|                                       |           |   | Підсумковий контроль:                                       |           |
|                                       |           | залік   | екзамен   |           |



## II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Назви змістових модулів і тем  | Кількість годин |              |    |     |      |      |      |
|--|-----------------|--------------|----|-----|------|------|------|
|  | усього          | у тому числі |    |     |      |      |      |
|  |                 | л            | п  | інд | с.р. | м.к. | с.к. |
| 7 семестр. Модуль 1.   |                 |              |    |     |      |      |      |
| Змістовий модуль 1. Оголена постать у рисунку  |                 |              |    |     |      |      |      |
| Тема 1. Анатомічна будова м'язів людини.<br>Чоловіча модель на тлі сірих драперій з опорою на одну ногу.<br>олівець, Ф-А2.   | 12              | 2            | 10 |     |      |      |      |
| Тема 1.1. Постать людини, що сидить. Ф-А2.   | 10              |              | 10 |     |      |      |      |
| Тема 2. Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні. олівець, Ф-А3, А4  | 24              |              | 4  |     | 20   |      |      |
| Тема 3 Копія творів відомих майстрів рисунку   | 22              |              |    |     | 22   |      |      |
| Усього годин у 7 семестрі  | 72              | 2            | 24 | 0   | 42   | 4    |      |
| 8 семестр. Модуль 2.   |                 |              |    |     |      |      |      |
| Змістовий модуль 2. Зображення оголеної натури   |                 |              |    |     |      |      |      |
| Тема 1. Оголена натура у творах майстрів рисунку.<br>Методика ведення рисунку оголеної натури.<br>Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з передачею анатомічної будови моделі та характеру освітлення. вугілля, сангіна Ф-А2. | 22              | 2            | 20 |     |      |      |      |
| Тема 2. Короткочасні зарисовки постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху.<br>вугілля, сангіна, Ф-А3.  | 24              |              | 4  |     | 20   |      |      |
| Тема 3 Анатомічна будова м'язів людини. Постать людини, що стоїть  |                 |              |    |     | 22   |      |      |
| Усього годин у 8 семестрі  | 108             | 2            | 24 | 0   | 42   | 4    | 36   |

### **III. ПРОГРАМА**

**Вступ.** На четвертому курсі студенти університету опановують постать людини у повний зріст. По завершенні семестру студент володіє знаннями та навичками побудови постаті людини різними графічними матеріалами.

#### **7 семестр**

#### **ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Оголена постать у рисунку.**

##### **Анатомічна будова м'язів людини.**

##### **Лекція 1. Зображення людини. Постать. 2 год.**

1. Пластика і побудова постаті людини. Аналіз анатомічної будови людини. Загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті. Механіка людського тіла: рівновага та динаміка. Пропорції, модуль. Методика роботи над навчальним рисунком.

2. Методика роботи над зображенням людини в одязі. Живе бачення та абстрактне мислення – необхідні навички в роботі над натурою в одязі. Завдання навчального рисунку в зображенні постаті людини. Система спостережень за натурою та за чіткою методикою педагога. Організація простору у постановці.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

##### **Тема 1. Чоловіча постать в русі з опорою на одну ногу.**

**Заняття 1– 10 год.**

Конструктивний рисунок. Освітлення штучне.

**Постановка:** чоловіча модель на тлі неясних драперій з опорою на одну ногу.

##### **Тема 1.1. Постать людини, що сидить.**

**Заняття 1– 10 год.**

**Постановка:** сидяча постать натурщиці компонується в системі складних тональних контрастів. Модель оголена або одягнена в легкий одяг, що добре

облягає фігуру. Постановка повинна формувати естетичне, святкове сприйняття.

**Тема 2. Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні.**

**Заняття 1– 4 год.**

**Постановка:** зарисовки людей. Начерки у різних ракурсах

**8 семестр**

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Зображення оголеної натури**

**Лекція 1. Оголена натура у творах майстрів рисунку 2 год.**

1. Методика ведення рисунку оголеної натури.

Пластика і побудова постаті людини. Аналіз анатомічної будови людини. Загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті.

2. Методика роботи над зображенням людини. Живе бачення та абстрактне мислення – необхідні навички в роботі над оголеною натурою. Організація простору у постановці.

**Тема 1 Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з передачею анатомічної будови моделі та характеру освітлення.**

**Заняття 1 – 20 год.**

**Постановка:** чоловіча оголена натура зі спини на нейтральному тлі.

Конструктивний рисунок. Освітлення штучне. вугілля, сангіна.

**Тема 2. Короткочасні зарисовки постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху.**

**Заняття 1 – 4 год.**

**Постановка:** Короткочасні зарисовки постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна.

#### IV. Навчально-методична карта дисципліни «Рисунок»

7 семестр - разом: 72 год., з них: лекції – 2 год., практичні – 24 год., індивід. робота – 0 год., самостійна робота – 42 год., МКР – 4 год.

8 семестр - разом: 108 год., з них: лекції – 2 год., практичні заняття – 24 год., індивід. робота – 0 год., самостійна робота – 42 год., семестровий контроль – 36 год., МКР – 4 год.

|                   | 7 семестр   |                   | 8 семестр   |
|-------------------|---|-------------------|---|
| Модулі            | Змістовий модуль 1  | Модулі            | Змістовий модуль 2  |
|                   | Оголена постать у рисунку   |                   | Зображення оголеної натури  |
| бали              | 188 б.  | бали              | 188 б.  |
| Лекції            | Методика ведення рисунку оголеної постаті людини. Вивчення Анатомічної будови м'язів людини   | Лекції            | Оголена натура у творах майстрів рисунку. Методика ведення рисунку оголеної натури.   |
| 1                 | 2 год. – 1 б.   | 1                 | 2 год. – 1 б.   |
| Практичні заняття | Тема 1 Чоловіча модель на тлі сірих драперій з опорою на одну ногу. олівець, Ф-А2.<br><br>Тема 1.1 Постать людини, що сидить, Ф-А2.   | Практичні заняття | Тема 1 Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з передачею анатомічної будови моделі та характеру освітлення. вугілля, сангіна Ф-А2.<br><br>Тема 2 Короткочасні зарисовки постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна, Ф- А3. |
| 132               | 24 год. – 132 б.  | 132               | 24 год. – 132 б.  |
| Самостійна робота | Тема 2 Короткочасні етюди людей у різному композиційному і тональному рішенні. олівець, Ф-А3, А4 ( Обсяг робіт 5 зарисовок, із розрахунку 5 балів за 1 зарисовку) 20 год.<br><br>Тема 3 Копія роботи відомих майстрів рисунку 22 год. | Самостійна робота | Тема 2 Короткочасні етюди постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна, Ф-А3. (Обсяг робіт 5 зарисовок, із розрахунку 5 балів за 1 зарисовку) 20 год.<br><br>Тема 3 Анатомічна будова м'язів людини. Постать людини, що стоїть 22 год.      |
| 30                | 42 год. – 30 б.   | 30                | 42 год. – 30 б.   |
| 25                | МКР 1 – 25 б.   | 25                | МКР 1 – 25б.  |
|                   | Разом – 188 б. (коефіцієнт визначення успішності – $188 : 100 = 1,88$ )   |                   | Разом – 188 б. (коефіцієнт визначення успішності – $188 : 60 = 3,13$ )  |
|                   | Залік   | 40                | Екзамен – 40 б.   |

## V. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

7 семестр

### ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. Оголена постать у рисунку

#### Заняття 1. Чоловіча модель на тлі сірих драперій

з опорою на одну ногу (10 год.)

Конструктивний рисунок. Формат – піваркуша. Освітлення штучне.

**Постановка:** чоловіча модель на тлі неясних драперій з опорою на одну ногу.

**Мета:** оволодіти знаннями конструктивно-структурного зображення постаті людини.

**Завдання:** гармонійно розташувати зображення у форматі, переконливо поставити постать на поверхню подіуму, встановити пропорції постаті, вирішити рисунок об'ємно.

**1 етап роботи:** композиція рисунку, розміщення постаті на аркуші.

**2 етап роботи:** зображення постаті за правилами конструктивної побудови, взаємозв'язок загальних форм фігури – тулуба з плечовим поясом і таза.

**3 етап роботи:** впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональне прорисовування форми.

**4 етап роботи:** детальне опрацювання характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів.

**5 етап роботи:** етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

## **Заняття 1.1. Постать людини, що сидить (10 год.)**

М'який матеріал. Формат – піваркуша.

**Постановка:** сидячи постать натурщиці komponується в системі складних тонових контрастів. Модель одягнена в одяг, що добре облягає фігуру. Постанова повинна формувати естетичне, святкове сприйняття.

**Мета:** вчитись передавати пластичну характеристику моделі.

**Завдання:** слід звернути увагу на розташування складок, залежно від форми та анатомічної будови моделі. Тональне рішення обов'язкове.

**1 етап роботи:** композиція рисунку, розміщення постаті на аркуші.

**2 етап роботи:** зображення постаті за правилами конструктивної побудови, передача сидячої пози моделі.

**3 етап роботи:** впевнена побудова, уточнення пропорцій, тональне прорисовування форми.

**4 етап роботи:** детальне опрацювання характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів.

**5 етап роботи:** етап узагальнення, єдність частин цілого, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

## **Заняття 2. Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні (4 год.)**

Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні. Начерки у різних ракурсах. олівець, Ф-А3, А4

**Мета:** Вивчення анатомічної будови тіла людини, виконання начерків.

**Завдання:** Виконання короткочасних зарисовок з натури – Ф-А3.

**Матеріали для виконання завдань:** папір, олівець, тонований папір, вугілля, сангіна.

**1 етап роботи:** композиція рисунку, розміщення постаті на аркуші.

**2 етап роботи:** зображення постаті, конструктивна будова.

**3 етап роботи:** впевнена побудова, тональне прорисовування форми.

**4 етап роботи:** детальне опрацювання характерних м'язових виступів та заглиблень на поверхні людського тіла з урахуванням рухів.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

## 8 семестр

### ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Зображення оголеної натури

**Заняття 1. Рисунок оголеної натури зі спини на нейтральному тлі з передачею анатомічної будови моделі та характеру освітлення (20 год.)**

Конструктивний рисунок. Формат – піваркуша. Освітлення штучне. вугілля, сангіна Ф-А2

**Постановка:** чоловіча оголена натура зі спини на нейтральному тлі.

**Мета:** передання особливостей анатомічної будови чоловічої постаті та передання тональних градацій при штучному освітленні.

**Завдання:** гармонійно розташувати зображення у форматі, переконливо поставити постать на поверхню подіуму, встановити пропорції постаті, вирішити рисунок об'ємно з передачею анатомічної будови моделі та характеру освітлення.

#### План виконання практичної роботи

**I етап роботи.**

1. Пошуки композиційного рішення. Композиційне розміщення зображення.
2. Розмітка основних об'ємів з урахуванням характеру та анатомічних особливостей постаті.

**II етап роботи.**

3. Зображення постаті за правилами конструктивної побудови, передача пози моделі.
4. Уточнення пропорцій та анатомічної будови моделі. Етап узагальнення, єдність частин цілого.

**Матеріали для виконання завдань:** тонований папір, вугілля, сангіна.  
Ф-А2.

Література: основна [1,2,3,4,5]  
додаткова [1,2,3]

## **Заняття 2. Короткочасні зарисовки постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху (4 год.)**

**Постановка:** Короткочасні етюди постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху. вугілля, сангіна, Ф-А3.

**Мета:** Встановлення анатомічних і конструктивних зв'язків між окремими формами тіла та кінцівками, виявлення будови тіла за допомогою освітлення

**Завдання:** Виконання короткочасних зарисовок людини у русі

### **План виконання практичної роботи**

#### **I етап роботи.**

1. Пошуки композиційного рішення. Композиційне розміщення зображення.
2. Розмітка основних об'ємів.

#### **II етап роботи.**

3. Передача просторового розміщення окремих частин торсу, особливостей постаті.
4. Побудова з'єднання голови та плечового поясу
5. Уточнення пропорцій та анатомічної будови моделі
6. Передача глибини простору та освітлення.
7. Пошуки цілісної форми.



8. Детальна прорисовка постаті, узагальнення.

**Матеріали для виконання завдань:** тонований папір, вугілля, сангіна, соус, Ф-А2.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

## **VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

(Самостійні завдання оцінюються як творчі роботи, за їх складністю)

### **7 семестр. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1**

#### **Тема 2. Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні (20 год.)**

Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні. Начерки у різних ракурсах. олівець, Ф-А3, А4

**Мета:** Вивчення анатомічної будови тіла людини, виконання начерків.

**Завдання:** Виконання короткочасних зарисовок з натури – Ф-А3.

**Матеріали для виконання завдань:** папір, олівець, вугілля.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

#### **Тема 3. Копія творів відомих майстрів рисунку (22 год.)**

Постать людини. Копія з рисунку відомих майстрів Ф-А2.

**Мета:** Вивчення техніки рисунку майстрів.

**Завдання:** Відчутти та передати поетапне ведення рисунку роблячи копію з робіт відомих майстрів. Навчитись передавати пластичну характеристику моделі за допомогою технічності штриху.

**Матеріали для виконання завдань:** папір, олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

## 8 семестр. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

### Тема 2. Короткочасні зарисовки постаті чоловічої та жіночої моделей з виявленням нескладного руху (20 год.)

Ознайомитись з механікою людського тіла: рівновагою та динамікою

**Мета:** Ознайомитись з системою спостережень за натурою та чіткою відчувати пропорції людини

**Завдання:** Етюди окремих постатей і груп людей у повний зріст. (5 зарисовок)

**Матеріали для виконання завдань:** папір, олівець, сангіна, вугілля. Ф-А3, А4

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

### Тема 3. Анатомічна будова м'язів людини.

#### Постать людини, що стоїть (22 год.)

Ознайомитись з пластикою і побудовою постаті людини. Вміти провести аналіз анатомічної будови людини. Знати загальні комбінації м'язових груп, суглобів, сухожилля, що впливають на пластику постаті.

Ознайомитись з механікою людського тіла: рівновагою та динамікою. Знати пропорції, модуль. Ознайомитись з методикою роботи над навчальним рисунком.

**Мета:** Ознайомитись з методикою роботи над зображенням людини в одязі. Знати завдання навчального рисунку в зображенні постаті людини. Ознайомитись з системою спостережень за натурою та за чіткою методикою педагога. Організація простору у постановці.

**Завдання:** Анатомічний рисунок з гіпсової постаті Екорше скульптора Гудона.

**Матеріали для виконання завдань:** папір, олівець. Ф-А2

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2,3]

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи бакалаврами, подано у вигляді табл. 5.1

Таблиця 6.1

**КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА (7-8 сем.)**  
**з дисципліни “РИСУНОК”**

| Змістовий модуль та теми курсу  | кільк.<br>год. | бали |
|---|----------------|------|
| 7 семестр. Змістовий модуль I.  |                |      |
| <b>Оголена постать у рисунку</b>  |                |      |
| Тема 2. Короткочасні зарисовки людей у різному композиційному і тональному рішенні. Начерки у різних ракурсах (5 зарисовок) | 20             | 25   |
| Тема 3. Постать людини. Копія з рисунку відомих майстрів  | 22             | 5    |
| Разом:  | 42             | 30   |
| 8 семестр. Змістовий модуль II.   |                |      |
| <b>Зображення оголеної натури.</b>  |                |      |
| Тема 2. Постать людини, що стоїть. Етюди окремих постатей і груп людей у повний зріст. (10 зарисовок)                       | 20             | 25   |
| Тема 3. Анатомічна будова м'язів людини. Постать людини, що стоїть  | 22             | 5    |
| Разом:  | 42             | 30   |

## VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Рисунок» оцінюються за принципом поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у табл. 7.1 - табл. 7.4.

Таблиця 7.1.1

### Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

| №   | Вид діяльності на 7 семестр    | Максимальна кількість балів | одиниць | всього |
|---|--------------------------------|-----------------------------|---------|--------|
| 1   | Відвідування лекцій            | 1                           | 1       | 1      |
| 2   | Відвідування практичних занять | 1                           | 12      | 12     |
| 3   | Робота на практичному занятті  | 10                          | 12      | 120    |
| 4   | Самостійна робота              | 5                           | 6       | 30     |
| 5   | МКР                            | 25                          | 1       | 25     |
| Максимальна кількість балів (поточний контроль) |                                |                             |         | 188    |
| Коефіцієнт визначення успішності                |                                |                             |         | 1,88   |
| Підсумковий рейтинговий бал                     |                                |                             |         | 100    |

Таблиця 7.1.2

| №   | Вид діяльності на 8 семестр    | Максимальна кількість балів | одиниць | всього |
|---|--------------------------------|-----------------------------|---------|--------|
| 1   | Відвідування лекцій            | 1                           | 1       | 1      |
| 2   | Відвідування практичних занять | 1                           | 12      | 12     |
| 3   | Робота на практичному занятті  | 10                          | 12      | 120    |
| 4   | Самостійна робота              | 5                           | 6       | 30     |
| 5   | МКР                            | 25                          | 1       | 25     |
| Максимальна кількість балів                         |                                |                             |         | 188    |
| Коефіцієнт визначення успішності                    |                                |                             |         | 3,13   |
| Підсумковий рейтинговий бал без урахування екзамену |                                |                             |         | 60     |
|   |                                |                             | Екзамен | 40     |
| Підсумковий рейтинговий бал                         |                                |                             |         | 100    |

Таблиця 7.2.1

**Розподіл балів, які отримують студенти**  
**Поточне тестування та самостійна робота**  
**7 семестр**

| <b>Поточне тестування та самостійна робота</b> |             |           |           |            | Кількість балів без урахування коефіцієнта | Коефіцієнт | Загальна сума балів |
|--|-------------|-----------|-----------|------------|--|------------|---------------------|
| Змістовний модуль 1                            |             |           |           |            |  |            |                     |
| <b>T1</b>                                      | <b>T1.1</b> | <b>T2</b> | <b>T3</b> | <b>МКР</b> |  |            |                     |
| 56   | 55          | 47        | 5         | 25         | 188  | 1,88       | 100                 |
| <b>188</b>                                     |             |           |           |            |  |            |                     |

Таблиця 7.2.2

## 8 семестр

| <b>Поточне тестування та самостійна робота</b> |           |           |            | Кількість балів без урахування коефіцієнта | Коефіцієнт | Кількість балів з урахуванням коефіцієнта без підсумкового тесту | Підсумковий тес | Загальна сума балів |
|--|-----------|-----------|------------|--|------------|--|-----------------|---------------------|
| Змістовний модуль 1                            |           |           |            |  |            |  |                 |                     |
| <b>T1</b>                                      | <b>T2</b> | <b>T3</b> | <b>МКР</b> |  |            |  |                 |                     |
| 111  | 47        | 5         | 25         | 188  | 3,13       | 60   | 40              | 100                 |
| <b>188</b>                                     |           |           |            |  |            |  |                 |                     |

У процесі оцінювання навчальних досягнень бакалаврів застосовуються такі методи:

- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.
- **Представлення навчально-методичних та творчих робіт, семестровий перегляд.**

## Порядок переведення рейтингових показників успішності

| Рейтингова оцінка | Оцінка за шкалою університету | Значення оцінки   |
|-------------------|-------------------------------|---|
| A                 | 90-100                        | <u>Відмінно</u> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.   |
| B                 | 82-89                         | <u>Дуже добре</u> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.   |
| C                 | 75-81                         | <u>Добре</u> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок   |
| D                 | 69-74                         | <u>Задовільно</u> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, але достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.               |
| E                 | 60-68                         | <u>Достатньо</u> – мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь).   |
| FX                | 35-59                         | <u>Незадовільно з можливістю повторного складання</u> – незадовільний рівень знань (умінь) з можливістю перескладання за умов належного самостійного доопрацювання. |
| F                 | 1-34                          | <u>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</u> – достатньо низький рівень знань, що вимагає повторного проходження курсу.                             |

## **VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ**

### ***I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної та творчої діяльності***

#### **1) За джерелом інформації:**

- *Словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

**2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації:** індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

**3) За ступенем самостійності мислення:** репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

**4) За ступенем керування навчальною діяльністю:** під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

### ***II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної та творчої діяльності:***

навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

## **IX. МЕТОДИЧНЕ ТА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ**

- ✓ навчально-предметний фонд;
- ✓ мольберти для роботи студентів з натури;
- ✓ планшети зазначеного формату;
- ✓ софіти для спеціального освітлення постановок;
- ✓ підставки та подіуми для натурних постановок;
- ✓ зразки робіт студентів з методичного фонду;

- ✓ репродукції творів майстрів;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю: семестровий перегляд з оцінюванням навчальних та творчих робіт для контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Рисунок», екзамен.



## **Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА**

### **Основна:**

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. - 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. . (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).

### **Додаткова**

6. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К.: НАУ, 2005. – 60 с. (Наявний в бібліотеці Університету в 12-ти примірниках).
7. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Э Норлинг; пер. М. Авдониной. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 160 с., ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/229>)
8. Лумис Э. Обнаженная натура. Руководство по рисованию / Эндрю Лумис; [пер. с англ. А. Куняева]. – М.: Эксмо, 2012. – 208 с.: ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 5-ти примірниках).